

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 17. — ŠTEV. 17.

NEW YORK, MONDAY, JANUARY 21, 1924. — PONDELJEK, 21. JANUARJA, 1924.

VOLUME XXXII. — LFTNIK XXXII.

OSEM LADIJ POSLANIH V VERA CRUZ

Načrt mornariškega tajnika Denby-ja je vprizoriti demonstracijo kot svarilo, in bitka je gotova, če bo de la Huerta skušal zapreti Amerikancem Tampico. — Brodovje pri Panami bo mogoče pomagalo. — Vstaši bodo podminirali vse pristanišča.

Colon, Panama, 20. januarja. — Lahka križarka "Omaha", ena najhitrejših bojnih ladij sveta, in šest najbolj modernih torpednih rušilcev kombiniranih brodovij, je odplulo večeraj zjutraj proti Vera Cruzu. Opaziti je nekaj negotovosti glede bodočih načrtov zastavne ladje, ker ni znano, če bo treba še nadaljnjih bojnih ladij ob mehiški obali. "Omaha" in rušilci so odpluli par minut po sprejemu povelj iz Washingtona. Armada bojnih ladij kot jih moremo primerjati le z onimi, ki so se spopadle v bitki pri Jutlandu, je tukaj pripravljena, da izvrši katerokoli resnejše delo po završenju mornariških manevrov.

Washington, D. C., 19. januarja. — Osem ameriških bojnih ladij je bilo mobiliziranih za službo pri Vera Cruzu. Mehika, da opomni na odločen način mehiške ustaške voditelje, da se ne sme napraviti iz miroljubne (?) ameriške trgovine igrače v mehiški politiki.

Mornariški tajnik Denby in državni department sta objavilo povelja, tikajoča se križarke "Omaha" ter torpednih rušilcev, da so bojne ladje že na poti proti Vera Cruzu. Izvedelo pa se je, da bo nadaljno gibanje bojnih ladij odvisno od akcije mehiške vstaške bojne ladje, ki skuša blokirati Tampico. Če se bo ameriškim trgovskim ladjam zanimalo prosti prehod v pristanišče ter iz njega, ne more biti nobenega dvoma, da je vlada v Washingtonu pripravljena poslužiti se nasilnih odredb, da očisti pot zanje.

Nastop ameriških bojnih ladij pred Vera Cruzom ima namen vprizoriti mornariško demonstracijo, ki naj bi pokazala mehiškim vstaškim voditeljem, da ne smejo omalovaževati pravice ameriške trgovine ter se vmešavati vanje.

Pod-admiral Magruder, ki je na krovu bojne ladje "Richmond", bo poveljeval celi mornariški sili kot najstarejši mornariški častnik, in tajnik Denby je rekel danes, da nima admiral nikakih povelj preko prvotnih navodil, naj nadomesti bojno ladjo "Tacoma" v Vera Cruzu.

Domneva se, da je nastopila ameriška vlada, ko je odposlala nadaljne bojne ladje v Vera Cruz, na temelju istih principijev, ki so jo vodili, ko je odposlala tjakaj "Tacoma". Ker so mehiški vstaši zasedli Vera Cruz in ker je možnost, da so oškodovani ameriški interesi, kjerkoli izbruhnejo v Mehiki neredi, želi vlada odrediti vnaprej vse potrebno za zavarovanje ameriških interesov.

Popravilna ladja "Prometheus" spremlja bojno ladjo "Omaha" na poti proti severu. Njen namen je vzdržati rušilce v dobrem stanju tekom celega potovanja.

Hidrografični urad je objavil svarila na kapitane trgovskih in drugih ladij, v katerih se glasi, da so bila mehiška pristanišča že minirana ali da bodo v kratkem od takozvane de facto vlade. Mine so bile že položene v Salina Cruz, Puerto Mexico, Vera Cruz, Frontera in druga pristanišča, ki so pod kontrolo pristašev de la Huerte. Ladijske kapitane se je posvarilo, naj na skušajo priti v ta pristanišča brez pomoči pilotov.

Jasno je, da administracija v Washingtonu še vedno upa, da bo prihod bojnih ladij pred vstaško glavno mesto zadostoval, da se prepreči vsako javno sovražno dejanje proti ameriškim trgovskim ladjam v Tampico.

Alvarez de Castillo, zastopnik zunanega urada de la Huerte, je izjavil, da bodo ameriške bojne ladje "gostoljubno" sprejele v Vera Cruzu in da bo dala vstaška vlada na razpolago vse potrebne informacije glede zavarovanja ameriških interesov.

FORD JE KUPIL ŠOLO, V KATERO JE HODIL.

Detroit, Mich., 18. januarja. — Danes se je izvedelo, da je kupil Henry Ford mal ordočo šolsko hio, v kateri so mu pred pol stoletja vbijali v glavo posvetno modrost.

Poslopje ima zelo strmo streho kupolo za zvonce ter par stopnic, ki vodi do glavnih vrat. Šolsko poslopje je bilo zaprto tekom zadnjih dveh let.

Ni se pojasnilo kaj namerava storiti Ford s tem šolskim poslopjem ki stoji na Warren Ave., par milj izven Detroita.

DR. SCHAUCHT BO V PONDELJEK ZASLIŠAN.

Paris, Francija, 18. januarja. — Danes popoldne so finančni izvedenci dve uri zborovali. V pondeljek bo komisija zaslišala dr. Hjalmar Schachta, predsednika nemške državne banke.

FRANC JOŽEFOVA LJUBICA V VELIKI STISKI.

Berlin, Nemčija, 20. januarja. — Dunajska igralka Katie Schrat, ki je bila dolgo vrsto let intimna prijateljica cesarja Franca Jožefa, živi na Dunaju v skrajni stiski.

Cesar ji je zapustil hišo in deset milijonov kron. Takrat je imela dva milijona dolarjev premoženja, vsled slabe avstrijske valute so pa sedaj tisti milijoni vredni komaj \$150.

KOLENDAR

za leto 1924

STANE SAMO 40c

Naročite ga takoj, da ne boste brez njega

"GLAS NARODA"
62 Cortlandt St., New York

ŽGANJARSKA POGODBA JE BILA UVELJAVLJENA

Potom tajnega dogovora med Anglijo in Združenimi državami smejo priti v ameriška pristanišča ladje z zapetatenimi zalogami pijač.

Washington, D. C., 20. jan. — Vsled tihega dogovora med Anglijo in vlado Združenih držav se je domnevane tihotapee z žganjem prijemalo izven meja treh milj in angleške ladje so prihajale v ameriška pristanišča z zapetatenimi zalogami opojnih pijač. To je bilo večeraj prvič objavljeno.

Predlagana pogodba med obema državama čeprav ni še podpisana in še manj odobrena od zakonodajnih oblasti obeh dežel, je že uveljavljena v praksi, kot da je bil dogovor že davno postavno sklenjen.

Meja treh milj, katero določa mednarodna postava, nima nobene veljave glede tihotaskih ladij, ki skušajo spečati v Združenih državah svoje potovrjeno žganje in na isti način se je popolnoma brezbrizno omalovaževalo odločitev najvišjega sodišča Združenih držav, da ne sme nobena ladja, brez oziroma na zastavo, privedi v ameriška pristanišča pijače, ne glede na to, če je zapetaten ali ne.

Opuščena je bila polovičarska odredba, da se založi ladje v angleških ali drugih evropskih pristaniščih s tako velikimi zalogami žganja, vina in piva, da zadostujejo za potovanje do ameriške meje treh milj od brega. Angleške ladje imajo sedaj na krovu toliko pijače kot jo potrebujejo za svoje potnike ter esnostavno zapetati svoje zaloge, ko pridejo v ameriško vodovje, nakar jih zopet odpetati, ko pridejo iz pristanišč na visoko morje.

Zakladniški uradniki so priznali danes da se lovci na tihotapee žganja ne brigajo za mejo treh milj temveč da zaplenjajo in preiskujejo osumljene ladje na visokem morju, približno eno uro poti od ameriške obali. Tako določa pogodba med Anglijo in Zdr. državami.

V odgovor na vprašanje, zakaj je prosila angleška vlada za informacije glede zaplenjenja nekaterih ladij, so izjavili uradniki zakladniškega departamenta, da so se pojavile v vsakem slučaju komplikacije, vsled katerih ni bilo mogoče določiti vožnje ene ure od ameriške obali.

POGODBA MED MOSKVO IN VARŠAVO.

Varšava, Poljska, 18. januarja. — Poljska in boljševiška vlada sta sklenili pogodbo glede medsebojnega železniškega prometa. Pogodba bo uveljavljena sredi meseca februarja.

PRISILJENIŠKA KVOTA NAJ SE ZVIŠA.

Podpredsednik American International Corporation, Philip Henry je objavil v "Mining Journal" članek, v katerem pravi, naj se zviša prisiljeniška kvota najmanj za 65 procentov, češ, da bi imela le v tem slučaju Amerika dovolj navadnih delavcev.

SIMPATJSKA STAVKA PORENSKIH PREMOGARJEV.

Duesseldorf, Nemčija, 20. jan. — Zastopniki porenskih majnarjev so glasovali za simpatijski štrajk. Simpatizirali bodo z ostalimi delavci ki zahtevajo osemurni delovnik.

NEVESTA ANGLEŠKEGA PRINCA.

Slika nam predstavlja markija Curzona in njegovo hčer, ki se bo baje poročila z angleškim princem Jurjem.

FRANCOZI NOČEJO PRIZNATI SOVJETOV

Francoska vlada ne bo priznala ruske sovjetske vlade, kljub stališču, katero je zavzela Anglija v tem vprašanju.

Pariz, Francija, 20. januarja. — Čeprav bo eno prvih dejanj angleškega delavskega kabineta, kakor hitro bo nastopil vlado ter prevzel državne vajeti priznanje ruske sovjetske vlade, se izjavlja tukaj na avtoritativen način, da ne bo ta akcija Anglije izpremenila stališča francoske vlade napram sovjetski Rusiji.

Francija izjavlja, da ne vidi nobenega interesa v ugotavljanju, če predstavljajo sovjeti voljo ruskega naroda ali ne — da je to zadeva notranje ruske politike. Francija ne bo priznala sovjetrov de jure dokler ne bodo izpolnjeni naslednji trije pogoji:

1. — Sovjeti morajo priznati predvojne dolgovne Rusije ki so bili večinoma najeti v Franciji.
2. — Rusija mora vrniti lastnino francoskih državljanov, ki so bili razporeščeni v Rusiji ali pa jim nuditi pravično odškodnino.
3. — Rusija se mora vzdržati vsake revolucionarne propagande v Franciji.

TROCKI IMA ŠE VEDNO DOŠTI VPLIVA.

Moskva, Rusija, 20. januarja. — Tukaj je bil odprt vsesrski kongres. Kadarkoli je imenoval kak govornik Trockijev ime, so začeli vsi navzoči navdušeno ploskati.

Pri volitvah za predsednika je bil pa Trocki na sedmem mestu. Več glasov kot on so dobili Lenin, Kamenjev, Zinovjev, Kalenin, Stalin in Bukarin.

DANSKI PRINC BO DOSPIL V NEW YORK

Kodanj, Dansko, 20. januarja. — "Politiken" poroča, da bo princ Vigo, nečak danskega kralja Kristijana, dospel jutri v London, odkoder se bo odpeljal v New York.

V New Yorku se bo sestal s svojo nevesto Miss Leonoro Margaret Green.

VENIZELOS ZAGOVARJA GRŠKO REPUBLIKO

Začasni ministrski predsednik je objavil, da bo glasoval v prilogi republiki pri splošnem ljudskem glasovanju glede vladne oblike.

Atene, Grška, 19. januarja. — Ministrski predsednik Venizelos bo glasoval za republiko pri bodočem ljudskem glasovanju ki bo določilo bodoči režim dežele. Tako je izjavil večeraj zvečer neki delegaciji republikanske stranke.

To je bilo prvič, da se je stari grški voditelj javno izrekel za republiko. Njegova objava je vzbudila veliko radost med republikanci, ker so menili, da bo to stališče Venizelosa ojačilo stvar republikne. Venizelos pa si je s tem na drugi strani pridobil še večjo opozicijo od strani nespravih rojalistov ali pristašev pregnane dinastije.

Jaz bom glasoval za republiko, — je rekel Venizelos, — a moje osebno mnenje naj ne upliva na volilce. Vrnil sem se na Grško v namenu, da nudim narodu pošteno priliko, da se izreče za republiko, a če bi glasovanje drugače izpadlo sem pripravljen pokoriti se.

Venizelos je imel zvečer dolgo konferenco z rojalističnimi voditelji, da izposluje njih sovdeležbo pri splošnem glasovanju. Nekateri rojalisti so za načrte Venizelosa, a drugi jim odločno nasprotujejo z izjavo, da hoče Venizelos izsiliti odločitev v prilogi republiki.

Če se ne bodo rojalisti izrekli za načrt Venizelosa, jih bo slednji ignoriral ter izdal nato proklamacijo na narod.

LUDENDOFFU SO KONFISCIRALI DENAR.

Monakovo, Bavarska, 18. jan. — Vlada bo konfiscirala generalu Ludendorffu vse premoženje, ker so mu dokazali, da uporablja svoj denar v protidržavne svrhe.

EGIPČANSKI KABINET ODSTOPI.

London, Anglija, 18. januarja. — Poročila iz Kajire na tukajšne liste javljajo, da je resigniral celi egipčanski kabinet in sicer radi volilne zmage nacionalistov.

STAVKA ANGLEŠKIH ŽELEZNIČARJEV

Izjavili so se vsi napori, katere so v zadnjem trenutku vprizorili delavski voditelji, da preprečijo izbruh stavke kurjačev in strojnikov. — Razprava o kompromisnem načrtu. — Če bo stavka preprečena, se bo treba zahvaliti Miss Margaret Bondfield. — Provizorična služba.

London, Anglija, 19. januarja. — Izvrševalni uradniki strojnikov so objavili danes zvečer, da so sklenili pustiti v veljavi svoj sklep glede pričetka stavke. Mogoče je vsled tega, da bo stavka dejanski izbruhnila jutri ob polnoči.

Strojniki so sklenili zastavkati radi skrčenja plače, katero je določil železniški mezdni svet in tekom celega današnjega dne so se vršila pogajanja v upanju, da bo mogoče doseči dogovor med zastopniki strojnikov ter železniškimi družbami.

London, Anglija, 19. januarja. — Politični voditelj delavske stranke so vprizorili danes številne poskuse, da izposlujejo preložitve velike železničarske stavke, koje izbruh je določen na nedeljo ob polnoči. Vršilo se je nekoliko pol ducata na hitro sklicanih konferenc med različnimi sekcijami delavskega gibanja ter med predstavitelji delavske stranke in železniškimi upravitelji.

Danes zvečer je J. Bromley, predsednik unije strojnikov, pozval eksekutivni svet unije, naj pride v London, da razmisli o kompromisnem načrtu, o katerem se je razpravljalo pri pogajanjih tekom dneva.

Če bo stavka preprečena, bo pripadla glavna zasluga Miss Margaret Bondfield, delavski članici parlamenta, ki je bila kot načelnica generalnega sveta strokovnega unijskega kongresa vodila sila te organizacije v naporih, da se najde miroljubno rešitev sedanjega spora.

Ker so se izjavili vsi njeni poskusi tekom preteklega tedna, da pregovori zastopnike unije strojnikov, je stopila Miss Bondfield večeraj zvečer v stik z upravitelji železnice. Od teh je očitno dobila zadostne koncesije, ki so zanimale Bromley-a, kajti danes zjutraj, po seji strokovnega unijskega kongresa, je Bromley spremil ostale delavske voditelje k celi seriji posvetovanj z upravitelji železnice.

Ugotavlja se, da so železnice pripravljene predložiti bameravano skrčenje plač posebnemu tribunalu, ki naj bi preiskal slučaje nekaterih strojnikov in kurjačev, ki so prav posebno prizadeti vsled odločitve Železniškega mezdne sveta.

Medtem pa so železnice pripravljene uveljaviti provizorično službo, če bi stavka strojnikov in kurjačev dejanski izbruhnila in če bi se izjavila vsa sedanja pogajanja.

PROTI HORTYJEVI VLADI.

Dunaj, Avstrija, 18. januarja. — V narodni skupščini je predlagal danes poslanec Horvath, naj se odzame admiralu Horthy-ju regentsko moč ter naj se voli koncem tega leta novega gubernerja. Predlog vsebuje tudi zahtevo, naj bo dovoljena agitacija za republikansko obliko vlade.

Taka agitacija je sedaj prepovedana.

ITALJANSKO-JUGOSLOVANSKA POGODBA.

Rim, Italija, 17. januarja. — Iz zanesljivega vira se je doznalo, da bo dospel koncem januarja sem jugoslovanski ministrski predsednik Pašić ter z Mussolinijem sklenil pogodbo glede Reke.

Jugoslavija ne bo dobila v zameno nobenega otoka in tudi meja pri Reki ne bo korigirana v prid Jugoslovanom.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVLJI, ITALJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA

Razpošlila na sadnje pošte in izplačujo "Poštni črkovni zavod" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

1000 Din.	\$12.40
2000 Din.	\$24.60
5000 Din.	\$61.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENEM OZEMLJE:

Razpošlila na sadnje pošte in izplačujo "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir.	\$10.00
300 lir.	\$14.70
500 lir.	\$24.00
1000 lir.	\$47.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računimo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

Za pošiljavo, ki prisegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dva tisoč lir dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednot dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

62 Cortlandt Street Tel.: Cortlandt 4487 New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Bank.

